

2. Куриш Н.К. Реалізація академічної свободи вчителя Нової української школи: змістові домінанти та практичні аспекти. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах освіти Чернівецької області у 2023/2024 н.р.: *інформаційно-методичний збірник* / редколегія: Куриш Н.К., Богачик Т.С., Голева А.О., Ташук Ю.Ю. Чернівці : Технодрук, 2023. С.7-17.

3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII. Дата оновлення: 06.06.2019 №2745-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.05.2024).

4. Семенова О. Особливості організації та проведення мистецького майстер-класу. *Modern engineering and innovative technologies*, October 2023. URL: <http://surl.li/unqzk> (дата звернення: 09.06.2024).

5. Сухомлинський В.О. Розмова з молодим директором школи // Вибрані твори: В 5-ти т. Т.4. К. : Рад. школа, 1977. С. 471.

Савчук О.С.,
завідувач науково-методичного центру
дошкільної, початкової освіти
та предметів мистецької галузі
КЗ «Інститут післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2024/2025 Н.Р.

Уже третій рік поспіль наша держава живе в умовах дії воєнного стану. Функціонування освіти в цих умовах спрямовується на інтенсивний пошук нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій.

В основу сучасної освітньої політики МОН України покладено *пріоритетність дошкільної освіти* як фундаменту цілісної системи неперервної освіти. Євгенія Смірнова, заступниця Міністра освіти і

науки України, зазначає: «Перші п'ять років життя дитини – це важливий час. І саме якісна дошкільна освіта становить основу для її майбутнього розвитку: формує навички, цінності, соціальну адаптацію дитини, готує її до навчання в школі та подальшого життя» [9]. Відповідно до положень пункту 1 статті 4 Закону України «Про дошкільну освіту» дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою системи безперервної освіти в Україні.

Незабаром сферу дошкілля в Україні регламентуватиме *новий закон «Про дошкільну освіту»*. Верховна Рада України 6 червня 2024 р. підтримала у другому читанні законопроект про дошкільну освіту (остаточна редакція), метою якого є підвищення якості освіти, поліпшення умов праці та розширення прав батьків. Поки сам закон ще не опублікований (має пройти відповідну процедуру), але є можливість ознайомитися з Порівняльною таблицею до проекту Закону України (реєстраційний №8030) про дошкільну освіту (далі – Законопроект), у якому передбачено, що закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через один рік з дня набрання ним чинності [11].

У Законопроекті чітко визначені форми здобуття дошкільної освіти, з яких основною є очна (денна); уточнено термінологію, базові етапи дошкільної освіти; змінено типи ЗДО і визначено типи організації освітнього процесу; передбачено щорічну основну відпустку 56 календарних днів для всіх педагогічних працівників ЗДО; чітко окреслено скорочений робочий час і педагогічне навантаження, що дозволяє віднайти час для організаційної й методичної діяльності; уперше визначений гарантований обсяг часу для здобуття гарантованої Конституцією України «безоплатної дошкільної освіти» – до 11 годин на день – та багато іншого. У Міністерстві освіти і науки наголошують, що прийняття закону є ще одним кроком до адаптації української освіти до стандартів ЄС. Строк приведення установчих документів закладів дошкільної освіти у відповідність із цим Законопроектом становить п'ять років [11].

У сучасних умовах у нашій області спостерігається сумна *тенденція до зменшення кількості вихованців*, що відповідно призводить до скорочення груп, закриття окремих закладів, суттєвого зменшення годин функціонування. Цей процес зазвичай пов'язаний з об'єктивними причинами: переїзд родин з дітьми за кордон у більш безпечні умови, зниження рівня народжуваності у країні. Також на зниження

відвідування малюків впливає й необхідність під час освітнього процесу часто спускатися в укриття, які в переважній більшості, облаштовані в підвальних приміщеннях та, на жаль, ще не мають дуже якісної вентиляції й гідроізоляції, що, на думку батьків вихованців, негативно впливає на фізичне здоров'я малюків.

Водночас такі скорочення відбуваються не завжди об'єктивно. Так, наприклад, скорочують групи шляхом об'єднання, якщо групу для дітей дошкільного віку відвідує 10-15 вихованців, обґрунтовуючи це тим, що відповідно до законодавства дітей у такій групі має бути не менше 20. Наголошуємо! У п. 2 ст. 14 «Комплектування груп ЗДО» Закону України «Про дошкільну освіту» говориться про максимальну кількість дітей певної вікової групи (до 15, до 20), а не мінімальну. Передбачено, що засновник може встановлювати меншу наповнюваність груп у закладі дошкільної освіти [4].

У новому Законопроекті чітко прописано граничну (не більше) кількість дітей певного віку на одного педагога (п. 2 ст. 17), до прикладу, не більше 10 дітей у різновіковій групі на 1 вихователя, якщо у групі є хоч одна дитина віком від 1 до 3 років. Перевищити вказані співвідношення кількості вихованців до кількості вихователів можна не більше, ніж на 20% (з відповідною доплатою вихователю відповідно до п. 1 ст. 28 Законопроекту) і виключно у групах дітей дошкільного віку. Також у п. 3 ст. 17 Законопроекту вказано, що кількість вихованців у групах державних і комунальних закладів дошкільної освіти не може становити менше п'яти дітей (трьох дітей до одного року) [11].

Наше завдання в цих непростих умовах – максимально зберегти мережу ЗДО, адже це простіше, ніж потім докладати значних зусиль та коштів на їхнє відновлення. Для цього варто продумати можливість прийняття дітей до закладу з 1 року, якщо є така потреба в батьків; відкривати групи з короткотривалим перебуванням дітей, групи «разом з мамами», групи вихідного дня та вечірні, зокрема, і для дітей із числа внутрішньо переміщених осіб; продовжувати роботу щодо покращення умов у наявних укриттях закладів. Про необхідність забезпечення реалізації державної політики у сфері дошкільної освіти говорилося у листі МОН України від 22 червня 2022 року №1/6887-22 «Щодо збереження мережі закладів дошкільної освіти та захисту прав їх працівників».

З урахуванням сьогодення та дії правового режиму воєнного стану питання щодо створення безпечного, комфортного, інклюзивного

середовища для всіх учасників освітнього процесу й підвищення якості освітньої діяльності закладів дошкільної освіти залишаються пріоритетними і в 2024/2025 навчальному році. Пізніше в інструктивно-методичних рекомендаціях Міністерства освіти і науки України буде висвітлена інформація щодо окремих питань діяльності ЗДО у наступному навчальному році. Поряд з цим усі заклади освіти відповідно до п. 3 статті 2 Закону України «Про освіту» мають автономію у виборі основних пріоритетних напрямів і завдань в організації освітнього процесу, орієнтуючись на детальний і конструктивний аналіз результатів освітньої діяльності в попередньому навчальному році [3]. Загальні засади підготовки закладу освіти до початку навчального року викладені у листі МОН України від 05.06.2023 №1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року».

Діяльність закладів дошкільної освіти в умовах воєнного стану в Україні залишається спрямованою на організацію змістовної різноманітної діяльності дітей і забезпечення психологічної підтримки для всіх учасників освітнього процесу. Тому важливо гнучко підходити до організації роботи ЗДО та налаштовувати освітній процес так, щоб він був комфортним для дітей та педагогів. Заклади дошкільної освіти мають відповідати вимогам Державного стандарту дошкільної освіти і під час дії воєнного стану [8]. До речі, у Законопроекті саме застосовується термін «Державний стандарт дошкільної освіти» і вже не буде (з часом) використовуватися термін «Базовий компонент дошкільної освіти» [11].

Відповідно до вимог сьогодення реалізація Державного стандарту дошкільної освіти визначається освітньою програмою закладу (ст. 22 Закону України «Про дошкільну освіту»). Проте у *новому Законопроекті* вже немає вимоги щодо формування освітньої програми ЗДО. У п. 3 ст. 39 передбачено, що *педагогічна рада* схвалює серед інших документів програму розвитку ЗДО; *ухвалює рішення про вибір освітніх і парціальних програм*, за якими буде організований освітній процес у навчальному році та результативність їхнього виконання. Це підтверджує п. 1 ст. 15 Законопроекту, де говориться про вимоги до організації освітнього процесу відповідно до певних документів, серед яких вказано освітні і парціальні програми (освітня програма ЗДО не вказана). Визначення та вимоги до змісту таких освітніх та парціальних програм подано у ст. 16 Законопроекту [11].

Ознайомитися з переліком чинних освітніх програм та навчально-методичної літератури для закладів дошкільної освіти можна за посиланням <https://goo.gl/17YmaJ> (також слідкуємо за виходом листа МОН України «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2024/2025 навчальному році»). Пам'ятаємо! Гриф надається строком на п'ять років та спливає 1 липня відповідного року (п. 15 розділу I Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам, наказ МОНУ від 06.06.2023 №675) [12].

Звертаємо увагу! У Каталозі надання грифів (<https://imzo.gov.ua/kataloh-nadannia-hryfiv/>; дата звернення: 13.06.2024) в розділі «Дошкільна освіта» вже є інформація про *нові редакції окремих чинних програм та схвалення нових*, зокрема:

- нова редакція комплексної освітньої програми «Впевнений старт» для дітей середнього дошкільного віку, за наук. ред. Піроженко Т.О. (від 16.05.2024) та складові навчально-методичного комплекту до програми;

- нова редакція парціальної програми «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку», авт. Гавриш Н.В., Пометун О.І. (від 11.04.2024);

- парціальна програма для дітей середнього дошкільного віку «Дбаємо про емоції – мову серця», авт. Косенчук О.Г., Тарнавська Н.П. (від 31.05.2024);

- парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку «Дбаємо про емоції – мову серця», авт. Косенчук О.Г., Тарнавська Н.П. (від 11.04.2024);

- «Мої перші гроші»: парціальна програма з розвитку фінансової грамотності та формування фінансових компетентностей у дітей старшого дошкільного віку, авт. Ролік В., Гавриш Н., Косенчук О., Піроженко Т. (від 31.05.2024);

- парціальна програма розвитку соціальних навичок та емоційного інтелекту в дітей 5-7 років, авторський колектив ГО «THINK EQUAL» (від 30.08.2023);

- парціальна програма з формування соціально-громадянської компетентності дітей старшого дошкільного віку «Україна єдина: цінуємо та творимо», авт. Шульга Л., Канцедал Н (від 2012.2023);

- парціальна програма з правового та фінансового виховання дітей дошкільного віку «Соціально-фінансова грамотність дошкільника: перші

кроки», авт. Рейпольська О.Д., Цветкова Г.Г., Довбня С.О. (від 30.06.2023).

Цього навчального року *можуть втратити чинність*, якщо не будуть оновлені редакції (про які поки що відсутня інформація), наступні *програми для дошкільної освіти*:

- Програми розвитку дитини від народження до шести років «Я У СВІТІ» (від 12.07.2019);

- Скарбниця моралі. Парціальна програма з морального виховання дітей дошкільного віку (від 08.11.2019);

- Духовно-моральне виховання на християнських цінностях. Навчально програма та навчально-тематичний план (від 02.12.2019);

- Вітаю, театре! Парціальна програма для дітей старшого дошкільного віку (від 13.11.2019);

- Інтелектуальна мозаїка. Парціальна програма інтелектуального розвитку дітей раннього та предшкільного віку (від 08.11.2019);

- Казкова фізкультура. Парціальна програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (від 09.07.2019);

- Аква-театр. Парціальна програма адаптації дітей раннього та дошкільного віку до водного середовище і навчання плаванню (від 16.04.2019).

За педагогами закладів дошкільної освіти залишається *право самостійного вибору форми написання плану освітньої роботи з дітьми*, що затверджується рішенням педагогічної ради на початку навчального року. Використання в щоденному плануванні хоча б частково принципу «методичного конструктора» (тобто друкованих карток з висвітленням алгоритму організації певної дитячої діяльності за певною темою) або готової друкованої основи для планування з можливістю внесення певних коректив із врахуванням особливостей розвитку й інтересів дітей конкретної групи звільняє педагога від простого переписування друкованих джерел та дозволяє більше уваги надати безпосередній змістовній роботі з дітьми.

Останні дослідження доводять, що в епоху потужного розвитку штучного інтелекту саме *формування людяності* (розвинутий емоційний інтелект, моральні якості) має бути *в центрі уваги освіти*. І хоча майбутнє – у руках тих, хто орієнтуватиметься в дедалі більш цифровому суспільстві, найкращі результати здобуватиме той, хто зможе технологічну грамотність поєднати з емоційним інтелектом [10]. І починати цей процес необхідно якомога раніше.

Значно допомогти у цьому можуть *інструменти* шведської програми (проєкту) (<https://cutt.ly/begg5cIQ>; дата звернення: 14.06.2024) з *соціально-емоційного розвитку* для дітей від 3 до 9 років «*Peppy Pals – Веселі друзі*», яку реалізує фундація The LEGO Foundation спільно з МОН. Понад 300 педагогів нашої області вже мали можливість випробувати ці інструменти в ході очних навчальних тренінгів, які проводилися з ініціативи КЗ «ІППОЧО», та розпочали творчо реалізовувати отримані ресурси в роботі зі своїми вихованцями. Практика проведення таких очних тренінгів буде продовжена у II половині 2024 року. Значущість формування соціально-емоційних навичок підтверджує й забезпечення наступності з початковою школою в цьому напрямку. З квітня 2024 р. проходило пілотування, а вже з вересня 2024 р. планується реалізація в усіх початкових класах ЗЗСО України Програми Лабораторії екологічних підходів до соціально-емоційного навчання (EASEL Lab) Гарвардської вищої школи освіти «СЕН «Зерна»: розвиток соціально-емоційних навичок та підтримка благополуччя дітей і педагогів в Україні» в межах співпраці із The LEGO Foundation. За інформацією О. Роми, керівниці освітніх ініціатив The LEGO Foundation, до 2026 року планується розробка версії цієї програми «СЕН «Зерна» і для дітей дошкільного віку.

Потужним інструментом для соціально-емоційного розвитку дітей, сталих навичок життя може стати вже відомий для багатьох педагогів та батьків вихованців альтернативний навчальний ресурс для дітей дошкільного віку – ляльковий театр «Іскорки суперсил» (<https://numo.mon.gov.ua/puppet-show>; дата звернення: 14.06.2024). Нещодавно ЮНІСЕФ представило *книгу казок «Іскорки суперсил»*. Кожна казка розкриває одну з 16 навичок, які діти мають опанувати у віці 2-6 років. Допомагають у цьому кумедні й кмітливі персонажі – Іскорки. Вони опиняються в ситуаціях, з якими стикається кожна дитина, і застосовують свої «суперсили» – знання й навички. Створювали казки українські письменниці Марія Артеменко, Настя Музиченко та Галина Ткачук під психологічним, педагогічним і літературознавчим супроводом Світлани Ройз, Соломії Бойкович та Тетяни Стус. Книжка доступна безкоштовно у кількох форматах: друкованому, електронному та аудіо. Електронну та аудіоверсію можна читати, слухати й завантажити на платформі «НУМО»: <https://bit.ly/4e6Zri1> [9].

Рекомендуємо також авторську розробку команди практичних психологів Чернівецької області, фахівців КЗ «ІППОЧО» та

УНМЦППСР – посібник «Психологічна абетка для дошкільників», який надрукований видавництвом «Ранок». Посібник (<https://www.ranok.com.ua/info-psixologicna-abetka-doskilnikiv-40794.html>; дата звернення: 14.06.2024) містить матеріали про важливі психологічні поняття, дібрані до кожної букви алфавіту з чіткими та доступними роз'ясненнями, а також практичні заняття з казками, оповіданнями, іграми, вправами та завданнями, які забезпечать формування ключових компетентностей дошкільників.

Допомогти забезпечити дітям психоемоційну стабільність у кризових ситуаціях, дати їм ментальну опору можуть прості вправи та ігри, які пропонуються в освітній серії відеороликів «Гратися і не боятися»: дієві поради для батьків дошкільнят» (www.youtube.com/playlist?list=PLJ2-31j4oXT7imBBJCoYq-2Te3joUAllc; дата звернення: 14.06.2024).

Залишається актуальним питання *забезпечення внутрішньої системи якості освіти*. Результати рівня розвитку, освіченості та вихованості дітей як здобувачів освіти є одним із показником цієї якості. Важливість моніторингу освітніх досягнень дитини актуалізується напередодні вступу до школи, а також необхідністю врахування індивідуальних освітніх втрат і розривів, що є в сучасній освітній ситуації [5, с. 4, 5]. Якісно організувати такий процес в ЗДО може допомогти зміст посібника «Здійснюємо моніторинг освітніх досягнень дитини старшого дошкільного віку» [5]. Його метою стала аргументація єдиного підходу до оцінювання вікових досягнень дитини шостого-сьомого року життя, яка здобуває дошкільну освіту в умовах різноманіття форм і способів організації освітнього процесу, а також в умовах багатьох перешкод у функціонуванні закладів дошкільної освіти й забезпеченні її якості під час воєнного стану та повоєнного відновлення в Україні.

Орієнтиром для поліпшення якості освітнього середовища в ЗДО як одного із компонентів ВСЯО може слугувати методика ECERS-3. Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) за підтримки Міністерства освіти і науки України розробило *освітній серіал*, який допоможе вихователям краще розібратися в особливостях організації якісного освітнього середовища дитячого садка *за методикою ECERS-3* [10]. 10 епізодів розкривають теми організації простору дитячого садка, практик особистого догляду, адаптації та розвитку дитини в садочку. Він також буде цікавий батькам та опікунам: сформує орієнтири для

оцінювання щоденного життя садочку, а також допоможе краще зрозуміти процес адаптації дитини до садочку та важливість встановлення хороших стосунків між вихователями, дітьми, батьками [9].

Щоб духовно підготувати дитину до самостійного життя, треба ввести її у світ книг. Мить, коли книжка входить у життя дитини як духовна потреба, є початком самовиховання думок, почуттів, поглядів, переконань. Зростання актуальності проблеми читання підтверджується схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 березня 2023 р. №190-р «Стратегією розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» [13]. З методичними та практичними аспектами використання творів художньої літератури та формування світоглядних уявлень у дітей можна ознайомитися у посібниках для вихователів «Літературні твори: як інтегрувати в освітню роботу» (автор І. Кіндрат) та «Літературна мозаїка». Біографії та твори письменників вправи до творів» (автор І. Терещенко) [7; 6]. Також ознайомитися з методичними підходами до роботи з літературними текстами сучасних науковців і практиків можна у журналі «Дошкільне виховання» №№1 та 11 за 2022 рік. Розібратися з тим, як включити в роботу з дошкільниками науково-пізнавальну літературу, можуть допомогти статті «Нон-фікшн для дітей: що, як, для чого» (автор С. Кондратюк) та поради «Книжка без слів – читаємо разом» у журналі «Вихователь-методист дошкільного закладу» №12 2019 р. Цікаве поєднання з формування читацької культури в дітей дошкільного віку, роботи в укритті та халабудної педагогіки запропонували запорізькі педагоги. Їхній досвід розкритий у відео «Халабудна педагогіка в укритті: пізнаємо світ книги» [16].

Одним із важливих векторів дошкільля у світі, за визначенням О. Роми, є гра як філософія дошкільля. Допомогти педагогам системно реалізувати гру як основний підхід до організації освітнього процесу може парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру «Творці майбутнього» та методичний посібник із фасилітації ігрової взаємодії з дітьми дошкільного віку «Граємо разом» (<https://cutt.ly/WeghjsNU>) [15].

К. Крутій наголошує на важливості створення умов саме для самостійних вільних ігор дітей, коли діти самі можуть визначати, у що і з ким грати, які матеріали та іграшки використовувати [2]. Попри це ще часто педагоги надають надмірного значення дидактичним цілям у грі,

ігноруючи її справжню мету. Науковець зауважує, що це може перетворити гру на різновид навчальної діяльності, яку спрямовує сам дорослий. Як створити умови для вільної гри та подолати сучасну тенденцію захаращення простору дошкільника «розвивальною» продукцією, можна дізнатися із статті К. Крутій «День без іграшок, або Як оптимізувати ігрове середовище» у журналі «Дошкільне виховання» №4 2024 р [2].

Для забезпечення здобуття дітьми якісної дошкільної освіти в умовах воєнного стану дуже важливо реальне об'єднання зусиль усіх, хто опікується дошкільним дитинством: педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, науковців, працівників інклюзивно-ресурсних центрів і центрів професійного розвитку педагогічних працівників, методичної і психологічної служб системи освіти та батьків дітей дошкільного віку. Разом ми змінимо освіту на краще.

Список використаних джерел та літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Авторська група: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л.П., Косенчук О.Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г.М., Левінець Н.В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С.І., Піроженко Т.О., Половіна О.А., Рейпольська О.Д., Шевчук А.С. Під наук. кер. Піроженко Т.О. 2021. URL:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 12.06.2024).

2. День без іграшок, або Як оптимізувати ігрове середовище. К. Крутій // Журнал «Дошкільне виховання». №4, 2024 р. С. 3-7.

3. Закон України «Про освіту» (редакція від 24.03.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 14.06.2024).

4. Закон України «Про дошкільну освіту» (редакція від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 13.06.2024).

5. Здійснюємо моніторинг освітніх досягнень дитини старшого дошкільного віку / О. Байєр, Н. Гавриш, Т. Піроженко; за наук. ред. Т. Піроженко. ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2024. URL: <https://drive.google.com/file/d/1OHpZzGbo1K6WCufmQDu0U2Ra8NKaNr4v/view> (дата звернення: 14.06.2024).

6. Літературна мозаїка. Біографії та твори письменників вправи до творів» / І.Терещенко. ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ltsFBkEmHJbja0kmqISXFTi6fU8wjBYr/view> (дата звернення: 13.06.2024).

7. Літературні твори: як інтегрувати в освітню роботу / І. Кіндрат. ЮНІСЕФ, ВГО «АПДО», 2023. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mo1AM9EK7DQK0WJPEobxr9ec1efskb6Y/view> (дата звернення: 14.06.2024).

8. Методичні рекомендації щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану // Лист МОН України від 02.04.2022 №1/384522, 41 ст. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voennogo-stanu-v-ukrayini> (дата звернення: 12.06.2024).

9. НУМО для дошкільця. Viber-канал для освітян. URL: <https://invite.viber.com/?g2=AQBa26LT1fe3mVJncYRklTiP4BpUrHpeJcu%2BuVz0aMhLAP9hrtoDxcXgk1TTn6%2FQ> (дата звернення: 13.06.2024).

10. Освітнє середовище дитячого садка за методикою ECERS-3. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLJ2-31j4oXT4HVyYr5JNveIvEHed3smGH> (дата звернення: 14.06.2024).

11. Порівняльна таблиця до проєкту Закону України про дошкільну освіту (реєстраційний №8030). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40443> (дата звернення: 14.06.2024).

12. Про затвердження Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам // Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.06.2023 №675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-23#n7> (дата звернення: 13.06.2024).

13. Стратегія розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія // Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2023 №190-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 14.06.2024).

14. Топ-25 навичок, затребуваних у 2024 році // сайт «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/experience/top-25-navychok-zatrebuyanyh-u-2025-rotsi/> (дата звернення: 11.06.2024).

15. Творчі майбутнього. Парціальна програма розвитку дитини від 2 до 6 років через гру та методичні рекомендації / О.Ю. Рома, Г.В.

Малевиц, І.Ю. Піскова, Г.В. Шварова, О.М. Шуляк. URL: https://drive.google.com/file/d/1EdXpYuDn_N1eoEDkjOAnwcRRjGFGu8aj/view (дата звернення: 12.06.2024).

16. Халабудна педагогіка в укритті. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WfuqbqVThxQ> (дата звернення: 14.06.2024).

Одинак М.М.,
методист науково-методичного центру
дошкільної, початкової освіти
та предметів мистецької галузі
КЗ «Інститут післядипломної педагогічної освіти
Чернівецької області»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПОЧАТКОВІЙ ЛАНЦІ У 2024/2025 Н.Р.

Загальні питання організації освітнього процесу, врегульовані Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» (ст. 10) [1; 2]. У 2024/2025 навчальному році планування освітнього процесу в 1-4 класах необхідно проводити відповідно до оновлених Типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743-22 [13; 14; 15; 16]. Зміст навчальних програм доповнено питаннями цивільного захисту, правилами поведіння з вибухонебезпечними предметами; проаналізовано переваги обох програм та наголошено на їхніх головних відмінностях; подано поради батькам, чії діти навчаються за різними програмами.

Заклади загальної середньої освіти самостійно визначають перебіг освітнього процесу, орієнтуючись на формування ключових і предметних компетентностей учнів після закінчення навчального року. На основі Типових програм розробляються освітні програми закладів освіти, які щорічно до початку навчального року затверджує педагогічна рада закладу. Головне, щоб ця освітня програма відображала унікальність закладу освіти.